

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **28323** (13) **U**
(51) МПК (2006)
A61C 5/04МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ**ОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ**видається під
відповідальність
власника
патенту**(54) СПОСІБ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ КАРІЕСУ ПОСТІЙНИХ ЗУБІВ У ДІТЕЙ**

1

2

(21) u200706261

(22) 06.06.2007

(24) 10.12.2007

(72) ХОМЕНКО ЛАРИСА ОЛЕКСАНДРІВНА, UA,
ОСТАПКО ОЛЕНА ІВАНІВНА, UA, ЛЕВИЦЬКА
ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА, UA(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. О.О. БОГОМОЛЬЦЯ, UA

(56)

(57) Спосіб диференційованої профілактики
карієсу постійних зубів у дітей шляхом
застосування лікарських препаратів, який
відрізняється тим, що визначають вміст фтору у
питній воді (за участю районної/міської СЕС) і при
його вмісті від 0,05 до 0,3 мг/л (дефіцит перевищує
50 %) рекомендують схему №1 профілактики
карієсу постійних зубів у дітей, яка включає:- прийом комплексного препарату "Вітафтор" (ЗАО
"Технолор", Україна) протягом 1 місяця 2 рази на
рік по 1 таблетці на добу (дітям старше 6 років);- призначення комплексного препарату
"Кальцинова" (КРКА) по 1 таблетці 2 рази на день
протягом 1 місяця 2 рази на рік;- герметизацію фісур постійних молярів і
премолярів фторовмісним герметиком
("Денталекс-20Ф", "Стома-Технологія", Харків);- покриття постійних зубів фторлаком від 2 до 4
разів на рік в залежності від інтенсивності карієсу;
- чищення зубів протикаріозними зубними пастами
"Новый жемчуг - Кальций" та "Новый жемчуг -
Фтор";- застосування фторовмісних ополіскувачів для
порожнини рота,а при вмісті фтору у питній воді від 0,4 до 0,6 мг/л
(дефіцит не перевищує 50 %) рекомендують схему
№2 для профілактики карієсу постійних зубів у
дітей, яка включає:- призначення комплексного препарату
"Кальцинова" (КРКА) по 1 таблетці 2 рази на день
протягом 1 місяця 2 рази на рік;- герметизацію фісур постійних молярів і
премолярів фторовмісним герметиком
("Денталекс-20Ф", "Стома-Технологія", Харків);- покриття постійних зубів фторлаком від 2 до 4
разів на рік в залежності від інтенсивності карієсу;- чищення зубів протикаріозними зубними пастами
"Новый жемчуг - Юниор", "Новый жемчуг - Фтор";- застосування фторовмісних ополіскувачів для
порожнини рота.

Корисна модель, що заявляється, відноситься до медицини, зокрема, до стоматології і призначена для профілактики карієсу постійних зубів у дітей, що проживають в місцевостях зі зниженим вмістом фтору в питній воді.

Розповсюдженість карієсу постійних зубів у дітей в цілому по Україні є високою і дорівнює 80-95% [1, 2, 3]. Вищими показники розповсюдженості та інтенсивності карієсу є у дітей північних і західних областей України, де має місце дефіцит фтору у навколишньому природному середовищі, і насамперед у питній воді. У згаданих місцевостях вміст фтору у питній воді становить в середньому 0,2-0,6мг/л, що в 2-5 разів нижче рекомендованих гігієнічних нормативів (1-1,2мг/л) [4, 5, 7, 8].

Тому проблема вдосконалення профілактики карієсу постійних зубів у дітей, що проживають в місцевостях зі зниженим вмістом фтору у

навколишньому природному середовищі не втрачає своєї актуальності в сучасній профілактичній стоматології.

Найближчим аналогом способу, що заявляється, є спосіб профілактики карієсу постійних зубів у дітей [6], що проживають в місцевості з низьким вмістом фтору у питній воді (Львівська область), який полягає в призначенні таблеток фториду натрію - по 2 таблетки (2мг) один раз на день. У весняні місяці (березень-квітень) додатково призначають вітаміни А, С, групи В або полівітаміни. В раціон школярів додатково вводять пасту "Океан" і морську капусту як джерело мікроелементів, а також різні соки, в тому числі березовий. Місцево призначають лікувально - профілактичні зубні пасту з фторидами (Фтородент, Екстрадент). Двічі на рік дітям проводять покриття постійних зубів

(13) **U**(11) **28323**(19) **UA**

фторлаком. Карієспрофілактична ефективність запропонованого комплексу була оцінена через 4 роки після його запровадження і становила 55,4%.

Однак, вказаний спосіб має ряд недоліків:

1) призначення таблеток фториду натрію усередину передбачає ретельне індивідуальне визначення дози препарату з урахуванням віку дитини та сумарної добової кількості фтору, що надходить в організм з питною водою, їжею, повітрям;

2) ендогенна профілактика карієсу зубів з використанням таблеток фториду натрію є досить тривалою - з 2-х років до 14-16 років;

3) необхідно здійснювати періодичний контроль кількості фтору, що надходить до організму дитини, шляхом вивчення екскреції іону фтору з сечею, що не завжди доступно. Передозування фтору супроводжується розвитком небажаних наслідків у вигляді флюорозу зубів та кісток, порушення функції паренхіматозних органів;

4) збагачення раціону харчування повинно проводитись не тільки продуктами, що містять вітаміни і мікроелементи, а насамперед молочними продуктами або препаратами кальцію, оскільки основою формування кісткової тканини є сполуки кальцію;

5) у дітей карієс в першу чергу уражає фісури, як найменш мінералізовані ділянки коронкової частини зуба. Тому комплекс профілактичних протикаріозних заходів повинен передбачати герметизацію фісур.

Задача, яку вирішує корисна модель, що заявляється, полягає у створенні такого способу профілактики карієсу постійних зубів у дітей, який враховував би ступінь зниження вмісту фтору у питній воді, і в залежності від цього передбачав би проведення диференційованих карієспрофілактичних заходів та забезпечував зниження інтенсивності та розповсюдженості карієсу постійних зубів у дітей в умовах дефіциту фтору у навколишньому природному середовищі.

Технічний результат впровадження способу диференційованої профілактики карієсу постійних зубів - зниження інтенсивності та розповсюдженості карієсу постійних зубів у дітей в місцевостях з дефіцитом фтору у питній воді, підвищення рівня стоматологічного здоров'я та запобігання розвитку можливих ускладнень з боку кісткової системи та внутрішніх органів.

Поставлена задача вирішується тим, що у відомому способі профілактики карієсу постійних зубів застосовували лікарські препарати усередину, протикаріозні зубні пасти і фторлак місцево, згідно корисної моделі визначають вміст фтору у питній воді (за участю районної/міської СЕС) і при його вмісті від 0,05 до 0,3мг/л (дефіцит перевищує 50%) рекомендують схему №1 профілактики карієсу постійних зубів у дітей, яка включає:

- прийом комплексного препарату "Вітафтор" (ЗАО "Технолог", Україна) протягом 1 місяця 2 рази на рік дітям старше 6 років - по 1 таблетці на добу;

- призначення комплексного препарату "Кальцинова" (КРКА) по 1 таблетці 2 рази на день протягом 1 місяця 2 рази на рік;

- герметизацію фісур постійних молярів і премолярів фторовмістним герметиком ("Денталекс-20Ф", "Стома - Технологія" Харків);

- покриття постійних зубів фторлаком (від 2 до 4 разів на рік в залежності від інтенсивності карієсу);

- чищення зубів протикаріозними зубними пастами "Новий жемчуг - Кальцій" та "Новий жемчуг - Фтор";

- застосування фторовмістних ополіскувачів для порожнини рота.

При вмісті фтору у питній воді від 0,4 до 0,6мг/л (дефіцит не перевищує 50%) рекомендують схему №2 для профілактики карієсу постійних зубів у дітей, яка включає:

- призначення комплексного препарату "Кальцинова" (КРКА) по 1 таблетці 2 рази на день протягом 1 місяця 2 рази на рік;

- герметизацію фісур постійних молярів і премолярів фторовмістним герметиком ("Денталекс-20Ф", "Стома-Технологія" Харків);

- покриття постійних зубів фторлаком (від 2 до 4 разів на рік в залежності від інтенсивності карієсу);

- чищення зубів протикаріозними зубними пастами "Новий жемчуг - Юніор", "Новий жемчуг - Фтор";

- застосування фторовмістних ополіскувачів для порожнини рота.

Комплексний препарат "Вітафтор" містить в 1-ій таблетці: ретинолу пальмітату (вітамін А) - 0,0018162г (3300МЕ), ергокальциферолу (вітамін D2) - 0,00001г (400МЕ), кислоти аскорбінової (вітамін С) - 0,06г, натрію фториду - 0,0011г та додаткові речовини.

Комплексний препарат "Кальцинова" (КРКА) містить в одній таблетці: ретинолу (вітамін А) - 1000МЕ, холекальциферолу (вітамін D3) - 100МЕ, піридоксину (вітамін B6) - 0,4мг, кислоти аскорбінової (вітамін С) - 15мг, кальцію - 100мг, фосфору - 77мг та додаткові речовини.

Спосіб здійснюється наступним чином: після визначення рівня фтору у питній воді обирається схема профілактики карієсу постійних зубів у дітей, яка може бути запроваджена як на індивідуальному, так і на груповому (в школах) рівнях. Ефективність способу оцінюється через 24 місяці за показниками приросту інтенсивності та редукції приросту карієсу постійних зубів.

Конкретні приклади запровадження:

Приклад 1.

В Деражнянському районі Хмельницької області, де вміст фтору у питній воді дорівнює 0,06-0,19мг/л (дефіцит перевищує 50%), для проведення профілактики карієсу постійних зубів у дітей була обрана схема №1. 62 дітям віком 6 та 12 років були призначені: препарат "Вітафтор" по 1 таблетці на добу протягом 1 місяця 2 курси на рік, препарат "Кальцинова" по 1 таблетці 2 рази на день протягом місяця 2 курси на рік, проведена герметизація фісур постійних зубів герметиком "Денталекс-20Ф", покриття зубів фторлаком від 2 до 4 разів на рік. Для індивідуальної гігієни порожнини рота дітям були призначені протикаріозні зубні пасти "Новий жемчуг - Кальцій", "Новий жемчуг - Фтор" та фторовмістний

ополіскував порожнини рота. Ефективність профілактики була оцінена через 2 роки після початку її запровадження шляхом порівняння показників інтенсивності карієсу в основній та контрольній групах дітей. Приріст інтенсивності карієсу постійних зубів в основній групі склав 0,4, в той час як в контрольній групі - 1,1, редукція приросту карієсу становить 64%.

Приклад 2.

В Городоцькому районі Хмельницької області, де вміст фтору у питній воді дорівнює 0,52-0,60мг/л, для проведення профілактики карієсу постійних зубів у дітей була обрана схема №2. 60 дітям віком 6 та 12 років був призначений препарат "Кальцинова" по 1 таблетці 2 рази на день протягом місяця 2 курси на рік, проведена герметизація фісур постійних зубів фторвмістним герметиком "Денталекс-20Ф". Для індивідуальної гієни порожнини рота дітям були призначали протикаріозні зубні пасту "Новий жемчуг - Юніор", "Новий жемчуг - Фтор" та фторовмістний ополіскувач порожнини рота.

Ефективність профілактики була оцінена через 2 роки після початку її запровадження шляхом порівняння показників інтенсивності карієсу в основній та контрольній групах дітей. Приріст інтенсивності карієсу постійних зубів в основній групі склав 0,3, в той час як в контрольній групі - 0,9, редукція приросту карієсу дорівнює 67%.

Джерело інформації:

1. Хельвиг Э., Климек Й., Агтин Т. Терапевтическая стоматология (Под ред. проф. А. М. Политун, проф. Н. И. Смоляр). Пер.с нем... - Львов: ГалДент, 1999. - 409 с.
2. Курякина Н. В., Савельева Н. А. Стоматология профилактическая (руководство по первичной профилактике стоматологических заболеваний). - М.Медицинская книга, Н. Новгород: Издательство НГМА, 2003. - 288с.
3. Хоменко Л. О., Шматко В. І., Остапко О. І. та ін. Стоматологічна профілактика у дітей. - К.: ІСДО, 1993. - 192с.
4. Хоменко Л. А., Шматко В. И., Остапко Е. И., Биденко Н. В. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта. - К.: Книга Плюс, 2001. - 208с.
5. Колесник А. Г. Мониторинг фторида в стоматологии. - М.: ОАО «Стоматология». - 1997. - 120с.
6. Мирчук Б. Н. Эффективность профилактики кариеса зубов и реабилитации детей в условиях дефицита фтора. Автореф... дис. к.мед.наук. - Львов, 1991. - 19с.
7. Fluorides and oral health. WHO Technical Report Series, N 846, Geneva, 1994.
8. Whitford G. M. The metabolism and toxicity of fluorid. Monographs in oral sciences. 2 edition (H.M. Myers, ed.). Karger, Basel, 1996.